

Vec C-352/21

Návrh na začatie prejudiciálneho konania

Dátum podania:

28. máj 2021

Vnútroštátny súd, ktorý podal návrh na začatie prejudiciálneho konania:

Østre Landsret

Dátum rozhodnutia vnútroštátneho súdu:

27. apríl 2021

Žalobcovia:

A1

A2

Žalovaná:

I

PRACOVNÝ DOKUMENT

ØSTRE LANDSRET ZÁPISNICA

27. apríla 2021 [...]

A1

a

A2

[...]

proti

I

[...]

Østre Landsret (Východodánsky odvolací súd, Dánsko) sa v súlade s článkom 267 druhým odsekom Zmluvy o fungovaní Európskej Únie (ďalej len „ZFEÚ“) a po konzultácii s účastníkmi rozhodol požiadať Súdny dvor Európskej únie o rozhodnutie o prejudiciálnej otázke, týkajúcej sa významu a výkladu článku 15 ods. 5 a článku 16 ods. 5 nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 1215/2012 z 12. decembra 2012 o právomoci a o uznávaní a výkone rozsudkov v občianskych a obchodných veciach (nariadenie Brusel I).

Konanie pred Østre Landsret (Východodánsky odvolací súd) sa týka toho, či doložku o voľbe právomoci v poistnej zmluve, podľa ktorej vec musí byť predložená súdom v krajine, v ktorej má poisťovňa sídlo, konkrétne v Holandsku, možno uplatňovať voči poisťníkovi. Rozsah pôsobnosti článku 16 ods. 1 písm. a) a článku 16 ods. 5 nariadenia Brusel I v spojení s tým, čo sa uvádza k veľkým rizikám v odvetví 6 v časti A prílohy I k smernici Európskeho parlamentu a Rady 2009/138/ES z 25. novembra 2009 o začatí a vykonávaní poistenia a zaistenia (smernica Solventnosť II) vyvoláva v tejto súvislosti pochybnosti. Otázkou je, či sa článok 16 ods. 5 nariadenia Brusel I musí vykladať v zmysle, že sa toto ustanovenie vzťahuje na poistenie rekreačného plavidla, ktoré sa nepoužíva na obchodné účely, v dôsledku čoho môže byť dohoda o voľbe súdu medzi poisťovateľom a poisťníkom, ktorý je spotrebiteľom, právoplatne uzatvorená pred vznikom sporu.

A. Skutkový stav

1. Dňa 15. októbra 2013 žalobcovia **A1** a **A2**, ktorí sú rezidentmi v Dánsku po obhliadke zakúpili plachetnicu Nautor Swan 48 v použitom stave od obchodníka v IJmuidene v Holandsku. Podľa kúpno predajnej zmluvy, ktorú účastníci uzavreli 15. októbra 2012, kúpna cena predstavovala 315 000 EUR a k nadobudnutiu došlo 1. novembra 2013.
2. S účinnosťou od 1. novembra 2013 žalobcovia takisto uzatvorili poistenie plavidla a zodpovednosti s poisťovňou **I**, ktorá je žalovaná a ktorá má svoje ústredie v Holandsku.
3. Vo formulári poisťovne s názvom „Žiadosť o poistenie jachty“ žalobcovia uviedli, že plachetnica bude mať domovský prístav v obci Helsingør Nordhavn v Dánsku a okrem iného v odseku 13 vyhlásili:
  - „a. Bude sa plavidlo používať len súkromne a na rekreáciu? – x áno
  - b. Bude sa plavidlo prenajímať? – x nie“
4. V poisťnej zmluve, ktorú žalobcovia dostali od poisťovne, bol uvedený odkaz na podmienky poistenia „PLV 2010“. Odseky 1.7.5 a 1.7.6 týchto podmienok poistenia znejú:

„Sťažnosti

1.7.5 Všetky sťažnosti a spory týkajúce sa sprostredkovateľských služieb, uskutočňovania a plnenia dohody je najskôr potrebné podať koordinátorovi pre sťažnosti v **I** BV. V prípade, že poistník nie je spokojný s jeho stanoviskom, môže podať sťažnosť Klachteninstituut Financiële Dienstverlening (Inštitút pre sťažnosti v oblasti finančných služieb, Holandsko) PO Box 93257, 2509AG THE HA[GU]E, www.klfid.nl.

Príslušný súd

1.7.6 V prípade, že poistník nechce využiť možnosti uvedené v bode 1.7.5 alebo stále nepovažuje vybavenie svojej sťažnosti za primerané, môže sa vo veci obrátiť na príslušný súd v Holandsku.“
5. Žalobcovia nechali plachetnicu cez zimu v IJmuidene v Holandsku a odplavili sa na jej domov do Dánska na jar roku 2014.
6. V roku 2018 sa žalobcovia plavili do Fínska, kde podľa poskytnutých informácií 26. mája 2018 nabehli na plytčinu. Po tom, ako bolo plavidlo na jar roku 2019 vytiahnuté na breh s cieľom pripraviť ho na nadchádzajúcu sezónu, žalobcovia objavili škody na kýle a trupe. Dňa 14. mája 2019 žalobcovia nahlásili nabehnutie na plytčinu poisťovni, ktorá po obhliadke hodnotiteľa odmietla preplatiť nahlásenú škodu vzhľadom na jej povahu.

7. Žalobcovia následne podali žalobu voči poisťovni v krajine ich vlastného bydliska, na Retten i Helsingør (súd v Helsingøre, Dánsko) pričom žiadali, aby sa poisťovni nariadila úhrada opravy poškodenia vo výške, ktorá bola vypočítaná na 300 000 DKK. Poisťovňa uviedla, že táto žaloba je neprípustná, keďže podľa jej názoru sa na ňu vzťahuje dohoda o voľbe súdu podľa poisťných podmienok, a preto sa mala podať v Holandsku.

B. Doterajší priebeh konania

1. Retten i Helsingør (súd v Helsingøre) v prvostupňovom konaní 19. mája 2020 vyhovel námietke neprípustnosti, ktorú vzniesla poisťovňa, čo znamená, že žaloba musí byť podaná na holandskom súde.
2. Na tomto mestskom súde bolo dohodnuté, že otázka právomoci musí byť vyriešená v súlade s oddielom 3 nariadenia Brusel I o právomociach vo veciach poistenia.
3. V odôvodnení svojho rozsudku Retten i Helsingør (súd v Helsingøre) okrem iného uviedol:

„Na základe všeobecného pravidla stanoveného v článku 11 ods. 1 písm. b) nariadenia, [žalobcovia] môžu v zásade podať žalobu proti [žalovanej] na súde podľa miesta ich bydliska (súd v Helsingøre).

Otázkou zostáva, či dohoda účastníkov o voľbe súdu je platná, keďže žaloba sa v prípade potreby musí podať na holandský súd.

Podľa článku 15 ods. 5 nariadenia Brusel I – ktorý je v prejednávanej veci tým relevantným ustanovením – od ustanovení oddielu 3 sa možno odchýliť len dohodou, ktorá sa týka poisťnej zmluvy, ktorá poisťuje jedno riziko alebo viaceré riziká uvedené v článku 16.

V článku 16 sa uvádzajú riziká, na ktoré sa odkazuje, a podľa článku 16 ods. 5 zahŕňa „bez toho, aby boli dotknuté body 1 až 4, všetky «veľké riziká» vymedzené v smernici Európskeho parlamentu a Rady 2009/138/ES z 25. novembra 2009 o začatí a vykonávaní poistenia a zaistenia (Solventnosť II).“

Článok 13 smernice Solventnosť II obsahuje dlhý zoznam vymedzených pojmov a „veľké riziká“ sú vymedzené okrem iného ako „riziká zaradené do odvetví 4, 5, 6, 7, 11 a 12 v časti A prílohy I“ [pozri článok 13 bod 27 písm. a)].

Podľa prílohy 7 k zákonu o finančných inštitúciách, ktorým sa ustanovenia tejto smernice preberajú, odvetvie 6 zahŕňa: „Plavidlá (námorné, jazerné a riečne a prieplavové plavidlá): všetky škody na: riečnych a prieplavových plavidlách, jazerných plavidlách [a] námorných plavidlách.“

V súlade s prirodzeným jazykovým významom sa predmetná plachetnica, ktorá sa v predajnej zmluve vyhotovenej v anglickom jazyku, ako aj v poisťnej zmluve ku kúpe vyhotovenej v anglickom jazyku označuje ako ‚plavidlo‘, musí považovať za plavidlo patriace do odvetvia 6.

V tomto kontexte a v súlade s významom odvetvia 6 podľa dánskeho úradu pre finančný dohľad súd konštatuje, že poisťná zmluva medzi účastníkmi zahŕňa ‚veľké riziká‘. Navyše to nemožno považovať za nezlučiteľné so skutočnosťou, že predmetná poisťná zmluva sa týka plachetnice, ktorá bola kúpená za sumu vo výške 315 000 EUR, na ktorú je poistená.

Súd sa domnieva, že neexistuje dôvod na výklad podľa článku 16 nariadenia Brusel I, ktorý bol predložený ako alternatíva [žalobcami], podľa ktorého sa toto ustanovenie vzťahuje v celom rozsahu len na obchodné použitie plavidiel.

Súd v súlade s tým konštatuje, že dohoda účastníkov o voľbe súdu je platná, a žaloba sa preto musí podať na (príslušnom) holandskom súde.“

4. Žalobcovia podali odvolanie na Východodánsky odvolací súd, pričom sa domáhali toho, aby sa vec vrátila späť alebo alternatívne bola riešená na Východnom regionálnom súde, keďže žalobcovia tvrdili, že na plavidlo sa nevzťahuje článok 16 ods. 5 nariadenia Brusel I, keďže ide o rekreačné plavidlo. Tvrdia preto, že žaloba bola na prvom stupni správne podaná na súd v Helsingøre.
5. Uznesením z 12. novembra 2020 sa Východodánsky odvolací súd rozhodol predložiť Súdneho dvoru Európskej únie prejudiciálnu otázku o výklade článku 16 ods. 5 nariadenia Brusel I.

C. Dánske pravidlá týkajúce sa právomoci a dohôd o voľbe súdu

1. Pravidlá týkajúce sa právomocí a dohôd o voľbe súdu sú stanovené v kapitole 22 občianskeho súdneho poriadku. Relevantné sú predovšetkým § 244 až 247, ktoré znejú takto:

„§ 244 V prípadoch týkajúcich sa spotrebiteľských zmlúv, ktoré neboli uzatvorené osobne v prevádzkových priestoroch obchodníka, spotrebiteľ môže podať žalobu proti obchodníkovi na súde podľa svojho bydliska.

§ 245 Účastníci sa môžu vopred dohodnúť, na ktorom z viacerých podobných súdov musí byť žaloba podaná.

Odsek 2 V prípadoch týkajúcich sa spotrebiteľských zmlúv predošlé dohody o voľbe súdu nebudú pre spotrebiteľa záväzné.

...

§ 246 Žaloby proti osobám, podnikom, spoločnostiam, súkromným inštitúciám a iným združeniam, ktoré nemajú sídlo v Dánsku, môžu byť podané v Dánsku, pokiaľ sa príslušný súd podľa § 237, 238 ods. 2, § 241, 242, 243 a 245 môže pokladať za majúci právomoc rozhodovať v danej veci. V prípadoch týkajúcich sa spotrebiteľských zmlúv spotrebiteľ môže podať žalobu proti osobám a združeniam, na ktoré sa odkazuje v prvej vete, na súdoch podľa svojho bydliska, ak uzatvoreniu zmluvy predchádzalo predloženie konkrétnej ponuky alebo inzerátu v Dánsku a spotrebiteľ vykonal kroky potrebné na uzatvorenie zmluvy v Dánsku.

...

§ 247 V prípadoch, na ktoré sa vzťahuje medzinárodná zmluva, ktorej ustanovenia preberá do dánskeho práva zákon o Bruselskom dohovore atď. alebo zákon o uznávaní a výkone určitých zahraničných rozsudkov atď. v občianskych a obchodných veciach alebo aj vyhláška podľa týchto zákonov, sa uplatňujú pravidlá týkajúce sa právomoci podľa tejto zmluvy. Neplatí to však v prípade žalôb podaných v právomoci, na ktorú sa odkazuje v § 246a a na ktoré sa vzťahuje Dohovor z 10. mája 1952 o zadržiavaní námorných lodí.

...“

D. Ustanovenia práva Únie

1. Odôvodnenia 18 a 19 nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 1215/2012 z 12. decembra 2012 o právomoci a o uznávaní a výkone rozsudkov v občianskych a obchodných veciach (nariadenie Brusel I) znejú takto:

„(18) V oblasti poistenia, spotrebiteľských a pracovných zmlúv by slabší účastník mal byť chránený normami právomoci, ktoré lepšie chránia jeho záujmy než všeobecné normy.

(19) Okrem zmlúv poisťných, spotrebiteľských či pracovných, v ktorých je voľnosť účastníkov zmluvy dojednať si právomoc súdov obmedzená, by sa zmluvná voľnosť účastníkov mala rešpektovať, s výnimkou kritérií výlučnej právomoci upravených týmto nariadením.

...“

2. V oddiele 3 uvedeného nariadenia, ktorý sa týka právomoci vo veciach poistenia, sa okrem iného stanovuje:

„**Článok 10** Vo veciach poistenia sa právomoc určuje podľa tohto oddielu bez toho, aby bol dotknutý článok 6 a článok 7 bod 5.

Článok 11 Poistiteľa s bydliskom v členskom štáte možno žalovať:

- a) na súdoch členského štátu, na území ktorého má bydlisko;
- b) na území iného členského štátu, ak žalobu podal poistník, poistený alebo oprávnený z poistenia, na súdoch podľa miesta bydliska žalobcu, alebo

...

Článok 15 Od ustanovení tohto oddielu sa možno odchýliť len dohodou:

1. dojednanou po vzniku sporu;
2. ktorá umožňuje poistníkovi, poistencovi alebo oprávnenému z poistenia začať konanie na iných súdoch ako sú uvedené v tomto oddiele;
3. dojednanou medzi poistníkom a poistiteľom, ak obaja mali v čase uzavretia zmluvy bydlisko alebo obvyklý pobyt v tom istom členskom štáte, ak táto dohoda dáva právomoc súdom uvedeného členského štátu aj pre prípad, že k poistnej udalosti dôjde v cudzine, za predpokladu, že takáto dohoda nie je v rozpore s právnym poriadkom uvedeného členského štátu;
4. dojednanou s poistníkom, ktorý nemá bydlisko v členskom štáte, okrem prípadov, keď je poistenie povinné alebo sa vzťahuje na nehnuteľný majetok na území členského štátu, alebo
5. ktorá sa týka poistnej zmluvy, ktorá poisťuje jedno riziko alebo viaceré riziká uvedené v článku 16.

Článok 16 Toto sú riziká, na ktoré odkazuje článok 15 bod 5:

1. akákoľvek strata alebo škoda na:
  - a) námorných lodiach, zariadeniach umiestnených v pobrežných vodách alebo na otvorenom mori alebo lietadlách vyplývajúca z nebezpečenstva týkajúceho sa ich využívania na obchodné účely;
  - b) prepravovanom tovare, okrem batožiny cestujúcich, ak tento tovar je výlučne alebo čiastočne prepravovaný takýmito loďami alebo lietadlami;
2. všetky druhy zodpovednosti okrem zodpovednosti za telesné zranenie cestujúcich alebo stratu alebo poškodenie ich batožiny:
  - a) z používania alebo prevádzky lodí, zariadení alebo lietadiel uvedených v bode 1 písm. a), pokiaľ vo vzťahu k posledne uvedeným právnym

poriadok členského štátu, v ktorom je takéto lietadlo registrované, nevylučuje voľbu právomoci súdu vo veciach poistenia takýchto rizík;

- b) za stratu alebo škodu spôsobenú prepravovaným tovarom uvedeným v bode 1 písm. b);
  3. akékoľvek finančné straty súvisiace s používaním alebo prevádzkovaním lodí, zariadení alebo lietadiel podľa bodu 1 písm. a), najmä strata prepravného alebo dopravného;
  4. akékoľvek riziko alebo právny nárok spojený s rizikami alebo nárokmi uvedenými v bodoch 1 až 3;
  5. bez toho, aby boli dotknuté body 1 až 4 všetky „veľké riziká“ vymedzené v smernici Európskeho parlamentu a Rady 2009/138/ES z 25. novembra 2009 o začatí a vykonávaní poistenia a zaistenia (Solventnosť II).“
3. V smernici Európskeho parlamentu a Rady 2009/138/ES z 25. novembra 2009 o začatí a vykonávaní poistenia a zaistenia (smernica Solventnosť II) sa stanovuje:

„Článok 2

[Rozsah pôsobnosti]

1. Táto smernica sa uplatňuje na poisťovne poskytujúce priame životné a neživotné poistenie, ktoré sú usadené na území členského štátu, alebo ktoré sa tam chcú usadiť.

Smernica sa uplatňuje aj na zaist'ovne, ktoré vykonávajú len zaist'ovacie činnosti a ktoré sú usadené na území členského štátu alebo ktoré sa tam chcú usadiť, s výnimkou hlavy IV.

2. Pokiaľ ide o neživotné poistenie, táto smernica sa uplatňuje na činnosti v odvetviach uvedených v bode A prílohy I.

...

Článok 13

[Vymedzenie pojmov]

Na účely tejto smernice sa uplatňujú tieto vymedzenia pojmov:

...

27. „veľké riziká“ sú:

- a) riziká zaradené do odvetví 4, 5, 6, 7, 11 a 12 v časti A prílohy I;
- b) riziká zaradené do odvetví 14 a 15 v časti A prílohy I, ak je poistník profesijne činný v priemysle alebo obchode alebo v jednom zo slobodných povolání a riziká sa týkajú tejto činnosti;
- c) riziká zaradené do odvetví 3, 8, 9, 10, 13 a 16 v časti A prílohy I, pokiaľ poistník prekračuje horné limity najmenej dvoch z nasledujúcich kritérií:
  - i) súvaha celkom: 6,2 milióna EUR;
  - ii) čistý obrat v zmysle štvrtej smernice Rady 78/660/EHS z 25. júla 1978 o ročnej účtovnej závierke niektorých typov spoločností, vychádzajúca z článku 54 ods. 3 písm. g) zmluvy: 12,8 milióna EUR;
  - iii) priemerný počet 250 zamestnancov počas účtovného roka.

...

PRÍLOHA I

ODVETVIA NEŽIVOTNÉHO POISTENIA

A. Klasifikácia rizík podľa poistných odvetví

...

6. Plavidlá (námorné, jazerné a riečne a prieplavové plavidlá)

Všetky škody na

- riečných a prieplavových plavidlách;
- jazerných plavidlách;
- námorných plavidlách.“

4. Pokiaľ ide o pôvod a znenie článku 15 ods. 5, v odsekoch 140 až 141 Schlosserovej správy k Dohovoru o pristúpení Dánskeho kráľovstva, Írska a Spojeného kráľovstva Veľkej Británie a Severného Írska k Bruselskému dohovoru (Ú. v. ES C 59, 1979, s. 71) sa uvádza:

„140. Žiadosť Spojeného kráľovstva o osobitné pravidlá týkajúce sa poistenia veľkých rizík predstavovala pre pracovnú skupinu pravdepodobne najväčší problém. Žiadosť vychádzala z toho, že koncepcia sociálnej ochrany, na základe ktorej sa obmedzuje prípustnosť ustanovení, ktorými sa udeľujú právomoci vo veciach poistenia, nie je opodstatnená v prípade, že

poistníkmi sú silné podniky. Problémom bolo nájsť vhodnú hranicu. Z diskusií o druhej smernici o poistení už vyplynula nemožnosť využiť abstraktné, všeobecné faktory, akými sú kapitál spoločnosti alebo obrat, ako kritériá. Jediným riešením bolo preskúmanie toho, aké druhy poistných zmlúv sa vo všeobecnosti uzatvárali len s poistníkmi, ktorí nepotrebovali sociálnu ochranu. Na tomto základe nebolo možné priznať osobitné zaobchádzanie odvetviu poisťovníctva ako celku.

...

Výsledkom zohľadnenia všetkých týchto záležitostí je riešenie, ktoré je obsiahnuté v novom odseku 5 článku 12 doplneného článkom 12a: dohody o právomoci sú v zásade predmetom osobitného zaobchádzania pri námornom poistení a v niektorých odvetviach leteckého poistenia.

...

S cieľom predísť problémom a rozdielom vo výklade bolo potrebné vypracovať zoznam druhov zmlúv, pri ktorých sa prípustnosť dohôd o právomociach mala rozšíriť. Myšlienka, že by sa na tento účel odkazovalo na zoznam odvetví poistenia uvedený v prílohe k prvej smernici Rady z 24. júla 1973 (73/239/EHS), sa ukázala byť nedostatočná. Tam použitá klasifikácia prihliadala na požiadavky štátnej správy poistenia a nebola zameraná na spravodlivé vyváženie záujmov súkromného poistenia. Neexistovala preto iná možnosť, než vypracovať samostatný zoznam na účely dohovoru z roku 1968. Nasledujúce pripomienky sa vzťahujú na zoznam a odvetvia poistenia, ktoré v ňom nie sú zahrnuté.

141. Článok 12a ods. 1 písm. a)

Toto ustanovenie sa vzťahuje len na poistenie plavidla, a nie na poistenie zodpovednosti. Pojem „námorné lode“ znamená všetky plavidlá určené na dopravu po mori. Patria medzi ne nielen lode v tradičnom zmysle slova, ale aj vznášadlá, krídlové lode, vlečné a tlačné člny používané na mori. Zahŕňa aj plávajúce zariadenia, ktoré nemajú vlastný pohon, napr. zariadenia na prieskum a ťažbu ropy, ktoré sa premiestňujú na vode. Pevne ukotvené zariadenia alebo zariadenia, ktoré sa ukotvia o morské dno, sú v každom prípade výslovne zahrnuté v znení ustanovenia. Ustanovenie zahŕňa aj lode, ktoré sú vo výstavbe, ale len ak je poškodenie výsledkom námorného rizika. Ide o škodu spôsobenú skutočnosťou, že loď je na vode, a preto nejde o škodu vzniknutú v suchom doku alebo v dielňach lodeníc.“

5. V odôvodneniach 2, 4 a 7 rozhodnutia Rady zo 4. decembra 2014 o schválení haagskeho Dohovoru o dohodách o vol'be súdu z 30. júna 2005 v mene Európskej únie (2014/887/EÚ) sa okrem iného stanovuje:

„(2) Dohovor o dohodách o vol'be súdu uzatvorený 30. júna 2005 pod záštitou Haagskej konferencie medzinárodného práva súkromného (ďalej len

„dohovor“) je cenným prínosom k podpore autonómie strán v medzinárodných obchodných transakciách a ku zvýšeniu predvídateľnosti súdnych riešení v týchto transakciách. Dohovor stranám zabezpečuje najmä potrebnú právnu istotu, že ich dohoda o voľbe súdu bude rešpektovaná a že rozsudok vydaný zvoleným súdom bude môcť byť uznaný a vykonaný v medzinárodných prípadoch.

...

(4) Dohovor má vplyv na sekundárne právne predpisy Únie týkajúce sa právomoci založenej na voľbe strán a uznávania a výkonu následných rozsudkov, a to najmä na nariadenie Rady (ES) č. 44/2001, ktoré sa 10. januára 2015 nahradí nariadením Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 1215/2012.

...

(7) Únia by okrem toho pri schválení dohovoru mala vydať vyhlásenie umožnené článkom 21, ktorým by sa z rozsahu pôsobnosti dohovoru vylúčili poisťné zmluvy vo všeobecnosti s výhradou určitých presne vymedzených výnimiek. Cieľom tohto vyhlásenia je zachovať normy upravujúce právomoc v záujme slabšej strany, ktoré má poisťník, poistený alebo oprávnený z poistenia vo veciach týkajúcich sa poistenia k dispozícii na základe nariadenia (ES) č. 44/2001. Vylúčenie z rozsahu pôsobnosti by malo byť obmedzené na mieru nevyhnutnú na ochranu záujmov slabších strán v poisťných zmluvách. Preto by sa nemalo vzťahovať na zaistné zmluvy ani na zmluvy týkajúce sa veľkých rizík. Únia by zároveň mala vydať jednostranné vyhlásenie, v ktorom uvedie, že neskôr na základe skúseností získaných pri uplatňovaní dohovoru môže preskúmať potrebu zachovať svoje vyhlásenie podľa článku 21 dohovoru.“

6. V jednostrannom vyhlásení Európskej únie pri schválení haagskeho Dohovoru o dohodách o voľbe súdu z 30. júna 2005 (ďalej len „dohovor“) podľa článku 21 dohovoru, ktoré tvorí prílohu I k rozhodnutiu Rady zo 4. decembra 2014, sa okrem iného stanovuje:

„Cieľom tohto vyhlásenia, ktorým sa z rozsahu pôsobnosti dohovoru vylučujú niektoré druhy poisťných zmlúv, je chrániť určitých poisťníkov, poistených alebo oprávnených z poistenia, ktorí podľa interného práva EÚ požívajú osobitnú ochranu.

1. Európska únia v súlade s článkom 21 dohovoru vyhlasuje, že nebude uplatňovať dohovor na poisťné zmluvy s výnimkou ustanovení uvedených v odseku 2.
2. Európska únia bude uplatňovať dohovor na poisťné zmluvy v týchto prípadoch:

...

- d) ak sa dohoda o voľbe súdu týka poisťnej zmluvy, ktorá poisťuje jedno alebo viacero z týchto rizík, ktoré sa považujú za veľké riziká:
- i) akákoľvek strata alebo škoda vyplývajúca z nebezpečenstva, ktoré súvisí s tým, ak sa na obchodné účely využívajú:
- a) námorné lode, zariadenia umiestnené v pobrežných vodách alebo na otvorenom mori alebo riečne, priplavové a jazerné plavidlá.“

E. Judikatúra Súdneho dvora Európskej únie

1. Vo svojom rozsudku z 27. februára 2020 vo veci C-803/18, Balta/Grifs AG, sa Súdny dvor zaoberal výkladom článku 15 ods. 5 a článku 16 ods. 5 nariadenia Brusel I v kontexte sporu medzi Balta, poisťovacou spoločnosťou so sídlom v Lotyšsku, a Grifs AG, bezpečnostnou spoločnosťou zaregistrovanou v Litve, ktorý sa týkal zaplatenia poisťného plnenia. V danej veci vnútroštátny súd uviedol, že poisťná zmluva, ktorá bola predmetom vnútroštátneho konania, zahŕňala „veľké riziká“ v zmysle článku 16 ods. 5 nariadenia Brusel I. V bode 37 daného rozsudku Súdny dvor konštatoval, že v rozsudku z 13. júla 2017 vo veci C- 368/16, Assens Havn, Súdny dvor rozhodol, že vo veciach poistenia je voľba právomoci naďalej prísne ochránená cieľom spočívajúcim v ochrane ekonomicky slabšieho účastníka.
2. Súdny dvor poskytol odpoveď, podľa ktorej článok 15 ods. 5 a článok 16 ods. 5 nariadenia Brusel I sa majú vykladať v tom zmysle, že doložku o voľbe právomoci stanovenú v poisťnej zmluve poisťujúcej „veľké riziko“ v zmysle tohto posledného uvedeného ustanovenia, ktorú uzavrel poisťník a poisťiteľ, nemožno uplatniť voči osobe poistenej na základe tejto zmluvy, ktorá nie je podnikateľom v odvetví poisťovníctva, ktorá s touto doložkou nesúhlasila a ktorá je usadená v inom členskom štáte, než je štát sídla poisťníka a poisťiteľa.

F. Tvrdenia žalobcov:

1. Žalobcovia tvrdili, že článok 16 ods. 5 nariadenia Brusel I zahŕňa „veľké riziká“ len v prípade, že k poškodeniu dôjde počas používania poisteného plavidla na obchodné účely a vznik poškodenia s ním súvisí.
2. Žalobcovia sa domnievajú, že výklad článku 16 ods. 5 nariadenia Brusel I, podľa ktorého „veľké riziká“ zahŕňajú každé plavidlo bez ohľadu na jeho veľkosť a spôsob použitia vrátane rekreačných plavidiel používaných na súkromné účely, je v rozpore s odôvodneniami 18 a 19 nariadenia a smeruje proti cieľu ochrany slabšieho účastníka v zmluvnom vzťahu.

3. Tento výklad je podporený klasifikáciou v článku 3 bodoch a), b), c), f) a j) smernice Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2016/1629, ktorou sa stanovujú technické požiadavky na lode vnútrozemskej plavby, a podobne vymedzením pojmov v § 2 ods. 1 až 6 Lovbekendtgørelse nr. 74 af 17. januar 2014 om skibes besætning (konsolidované znenie zákona č. 74 zo 17. januára 2014 o posádkach lodí), ktoré zodpovedá medzinárodnému vymedzeniu rôznych druhov plavidiel a znie takto:

„§ 2

Na účely tohto zákona sa uplatňuje toto vymedzenie pojmov:

1. „Obchodné plavidlo“: akékoľvek plavidlo okrem rybárskeho a rekreačného plavidla.
  2. „Osobné plavidlo“: plavidlo prepravujúce viac než 12 cestujúcich.
  3. „Nákladná loď“: obchodná loď, ktorá nie je osobným plavidlom.
  4. „Rybárske plavidlo“: plavidlo, ktorého štátna príslušnosť je označená externým identifikačným číslom.
  5. „Rekreačné plavidlo“: plavidlo nepoužívané na obchodné účely. V prípade pochybností dánsky Úrad pre námornú dopravu určí, či sa plavidlo môže považovať za rekreačné plavidlo.
  6. „Námorné plavidlo“: plavidlo používané mimo prístavov, riek, jazier a podobných chránených vôd.“
4. Ak by bolo zámerom zahrnúť rekreačné plavidlá do odvetvia 6 podľa článku 16 ods. 5 nariadenia Brusel I, boli by osobitne uvedené v zozname v prílohe v rámci odvetvia 6. Opis odvetvia 6 v časti A prílohy I sa musí samozrejme chápať vo význame, že všetky škody na „riečných a priplavových plavidlách, jazerných plavidlách a námorných plavidlách“ sú podskupinou „námorných, jazerných a riečných a priplavových plavidiel.“
5. Z odôvodnení 4, 5 a 7 rozhodnutia Rady zo 4. decembra 2014 o schválení haagskeho Dohovoru o dohodách o voľbe súdu z 30. júna 2005 v mene Európskej únie je zrejmé, že vyhlásenie bolo vydané vo vzťahu k nariadeniu č. 44/2001 (v súčasnosti nariadenie Brusel I) s cieľom zachovať normy upravujúce právomoc v záujme slabšej strany, ktoré má poisťník k dispozícii. Pokiaľ ide o jednostranné vyhlásenie Európskej únie pri schválení haagskeho Dohovoru o dohodách o voľbe súdu z 30. júna 2005 (ďalej len „dohovor“) podľa článku 21 dohovoru, ktoré tvorí prílohu I k rozhodnutiu Rady, z článku 1 ods. 2 písm. d) možno odvodiť, že veľké riziká zahŕňajú len škody na okrem iného plavidlách, ktoré súvisia s ich použitím na obchodné účely.

G. Pripomienky žalovanej

1. Žalovaná spochybňuje právomoc súdu v Helsingøre v prejednávanej veci.
2. Z uzatvorenej poistnej zmluvy jasne vyplýva, že v roku 2013 zmluvné strany uzatvorili dohodu okrem iného o právomoci a že žaloba proti žalovanej musí byť preto podaná v Holandsku pred „príslušným súdom v Holandsku“ (pozri odsek 1.7.6 dohody).
3. V prvom rade tvrdí, že žalobca – hoci je spotrebiteľom – uzatvoril so žalovanou záväznú poistnú zmluvu a záväznú dohodu o voľbe súdu, na základe ktorej príslušným súdom má byť súd v Holandsku. Dohodnutá právomoc platí bez ohľadu na haagsky dohovor.
4. Podľa článku 11 ods. 1 písm. b) nariadenia Brusel I možno žalovanú v zásade žalovať na súde bydliska žalobcu, konkrétne na súde v Helsingøre.
5. Podľa článku 15 uvedeného nariadenia sa však strany poistnej zmluvy môžu od tohto pravidla odchýliť. Je to možné na základe dohody o voľbe súdu podľa článku 15 ods. 5, pokiaľ pokrýva jedno alebo viaceré riziká uvedené v článku 16.
6. „Veľké riziká“ sú vymedzené v článku 13 bode 27 smernice Rady 73/239/EHS, zmenenej smernicou 88/357/EHS a smernicou 90/618/EHS, ktorá bola naposledy transponovaná do dánskych právnych predpisov Lov nr. 308 af 28. marts 2015 om ændring af lov om finansiel virksomhed (zákon č. 308 z 28. marca 2015, ktorým sa mení zákon o finančných inštitúciách).
7. Podľa článku 13 bodu 27 uvedenej smernice sa riziká zatriedené okrem iného do odvetvia 6 v časti A prílohy I zaraďujú do kategórie „veľké riziká“. Zoznam odvetví poistenia sa tiež uvádza v prílohe 7 k Lov nr. 1447 af 11. september 2020 om finansiel virksomhed (zákon č. 1447 z 11. septembra 2020 o finančných inštitúciách). Uvádza sa v ňom:

„...“

Poistenie – škoda

Klasifikácia rizík podľa poistných odvetví.

...

6. Plavidlá (námorné, jazerné a riečne a prieplavové plavidlá): všetky škody na: riečnych a prieplavových plavidlách, jazerných plavidlách a námorných plavidlách.

...“

8. Predmetné odvetvie teda zahŕňa plavidlá (námorné, jazerné a riečne a prieplovové plavidlá), pokiaľ ide o všetky škody na: riečnych a prieplovových plavidlách, jazerných plavidlách a námorných plavidlách.
9. Je možné poukázať aj na e-mailovú správu od dánskeho finančného úradu z 30. júna 2016, v ktorej sa okrem iného uvádza:

„Odvetvie 6, ktoré sa uvádza v prílohe I k smernici Solventnosť II, bolo transponované do dánskeho práva v zákone o finančných inštitúciách v bode 6 prílohy 7.

Odvetvie 6 je poistenie plavidla a zahŕňa použitie plavidiel na obchodné, ako aj súkromné plavby.

Poistenie plavidla je poistenie poškodenia poisteného majetku (v tomto prípade lodí, člnov a iných plavidiel) vrátane, vo všeobecnosti, aj v prípade straty tohto majetku v dôsledku krádeže atď.“

10. Tvrdí preto, že poistenie plavidiel, akým je predmetné poistenie, je zahrnuté vo vymedzení pojmu „veľké riziká“ stanovenom v článku 16 nariadenia Brusel I, a preto je podľa článku 15 ods. 5 v spojení s článkom 16 ods. 5 povolené uzavrieť dohodu o voľbe súdu, aká je predmetom vnútroštátneho konania.
11. Spochybňuje, že skutočnosť, že EÚ (a následne aj Dánsko) vyhlásila, že EÚ nemá v úmysle uplatňovať haagsky dohovor v prípade poistných zmlúv – s výnimkou obchodných situácií – znamená, že dohoda o voľbe súdu sa neuplatňuje. Tvrdí preto, že nariadenie Brusel I je uplatniteľné v prejednávanej veci a uvedené vyhlásenie na tom nič nemení.
12. Tvrdí, že toto vyhlásenie znamená len to, že haagsky dohovor sa v týchto prípadoch neuplatňuje v konkrétnom kontexte Európskej únie. V takýchto situáciách sa uplatňujú vlastné predpisy Európskej únie.
13. Vyhlásenie je preto potrebné chápať v tom zmysle, že haagsky dohovor neposkytuje súkromným poistníkom dostatočnú ochranu podľa predpisov EÚ. Súkromní poistníci sa preto môžu opierať o vlastné predpisy EÚ vrátane nariadenia Brusel I.
14. Z odôvodnenia 7 rozhodnutia Rady zo 4. decembra 2014 (2014/887/EÚ) vyplýva, že haagsky dohovor sa nevzťahuje na poistné konania medzi dvoma účastníkmi, z ktorých aspoň jeden nie je hospodárskym subjektom, ak sa na oboch vzťahuje právo EÚ. V takýchto konaniach sa uplatňuje nariadenie Brusel I.

H. Pripomienky Východodánskeho odvolacieho súdu

1. Východodánsky odvolací súd konštatuje, že vzhľadom na znenie článku 16 ods. 1 písm. a) a článku 16 ods. 5 nariadenia Brusel I v spojení s tým, čo sa uvádza k veľkým rizikám v odvetví 6 v časti A prílohy I k smernici Európskeho parlamentu a Rady 2009/138/ES z 25. novembra 2009 o začatí a vykonávaní poistenia a zaistenia (smernica Solventnosť II), a v spojení so základným účelom pravidiel dohôd o voľbe súdu existujú pochybnosti o tom, či sa článok 16 ods. 5 nariadenia Brusel I musí vykladať v tom zmysle, že poistenie rekreačných plavidiel, ktoré sa nepoužívajú na obchodné účely, je do uvedeného ustanovenia zahrnuté.
2. Keďže objasnenie tejto otázky sa považuje za rozhodujúce pre vyriešenie tejto veci a keďže existujúce pochybnosti sa týkajú výkladu pravidla podľa práva EÚ, Východodánsky odvolací súd považuje za potrebné prerušiť konanie a položiť prejudiciálnu otázku Súdnemu dvoru Európskej únie.

Z týchto dôvodov rozhodol takto:

Východodánsky odvolací súd žiada Súdny dvor Európskej únie o odpoveď na túto otázku:

Musí sa článok 15 ods. 5 nariadenia Brusel I v spojení s článkom 16 ods. 5 uvedeného nariadenia vykladať v tom zmysle, že poistenie rekreačných plavidiel, ktoré sa nepoužívajú na obchodné účely, patrí do výnimky stanovenej v článku 16 ods. 5 uvedeného nariadenia, a je preto poistná zmluva, ktorá obsahuje dohodu o voľbe súdu odchyľujúcu sa od pravidla stanoveného v článku 11 uvedeného nariadenia, platná podľa článku 15 ods. 5 uvedeného nariadenia?